

EVROPSKÁ CENA PREVENCE KRIMINALITY 2021

(národní kolo)

Téma: Šikana a násilí mezi nezletilými

Všeobecné informace

1. Kdo/jaká instituce projekt nominuje a realizuje.

Nominuje: **Krajský úřad Jihomoravského kraje, Žerotínovo nám. 3, Brno**

Realizuje: **Nadační fond Nenech to být**

2. Název projektu.

„Nenech to být“

3. Osoba odpovědná za projekt a kontaktní osoba – kontaktní údaje.

David Špunar

david.spunar@nntb.cz

+420 775 570 283

4. Datum zahájení projektu (dd/mm/rrrr).

Je projekt stále ve stavu realizace (Ano/Ne)?

Pokud není, uveďte datum jeho ukončení (dd/mm/rrrr).

Datum zahájení: **27.3.2017**

Je projekt stále ve stavu realizace: **Ano**

5. Kde je možné se o projektu dovědět více informací? Uveďte odkaz na webové stránky projektu či na jiné zdroje dostupné online.

www.nntb.cz

6. Popis projektu na jednu stránku. (max. 600 slov)

Projekt „Nenech to být“ (dále i NNTB) je unikátní v tom, že jej vytvořili žáci pro žáky (tři studenti brněnského gymnázia). Zakladatelé NNTB se sami setkávali se šikanou již na základní škole, hlavně v pozici mlčící většiny, které se situace nelíbila, ale báli se ozvat. Rozhodli se proto pomoci vrstevníkům, kteří se ocitnou v podobné situaci.

Projekt „Nenech to být“ je webová platforma a mobilní aplikace, která bojuje proti šikaně a vylučování z kolektivu ve škole, umožňuje rychlou a anonymní komunikaci mezi žáky, učiteli i rodiči ohledně problémů ve školním prostředí. Mimo jiné se projekt „Nenech to být“ podílí i na osvětě šikany a kyberšikany a spolupracuje s organizacemi a influencery na preventivních aktivitách proti šikaně. Někdy bývá nazýván anonymní schránkou důvěry.

Jak to funguje?

Kdokoli o šikaně ví (např. žák, sama oběť, rodič či kamarád) může jednoduše a anonymně upozornit na rizikové chování na webové adrese NNTB.cz či přes mobilní aplikaci. Aplikace dovoluje oznamovatelům anonymně a pomocí jednoduchého formuláře upozornit na to, kdo se ve škole necítí dobře. Základem je vyplnění jména ohroženého dítěte (oběti), kterého se to týká. A samozřejmě doplnění názvu školy, do níž chodí, a konkrétní třídy. Lze připsat i podrobnější informace, pokud ten, kdo oznamuje, chce.

Upozornění poté putuje do rukou metodika prevence, výchovného poradce či školního psychologa v závislosti na tom, koho škola při registraci určila. Následně může škola žákovi podle informací z upozornění pomoci.

V případě, že škola není do projektu NNTB registrována, pro získání přístupu k upozornění se musí nejdříve zdarma zaregistrovat. Při registraci poskytujeme školám i základní metodické materiály, jak by měli při řešení problému ve škole postupovat.

Na šikanu mohou upozornit nejen oběti, ale třeba jejich kamarádi, kteří si sami se zakročením nevědí rady. Aplikace se úmyslně neptá na agresora, ale na oběť šikany, a cílí i na tzv. mlčící většinu, která šikaně ve třídách často jen přihlíží.

Na co všechno lze skrze NNTB upozornit?

Tato aplikace chce zabránit nejen šikaně, ale všem typům rizikového chování jako takového. Jako příklad lze uvést: kyberšikanu (s tím spojený i únik intimních fotografií), psychické týrání, fyzickou šikanu, vylučování z kolektivu, sexuální obtěžování, sebepoškozování, suicidální pokusy, experimentování a užívání návykových látek apod.

„Nenech to být“ je na začátku celého řetězce. Díky anonymitě, tedy jakémusi zaručení pocitu bezpečí, se škola může o konkrétní situaci dozvědět včas a následně ji řešit. Jsme si vědomi, že po odhalení rizikového chování skrze NNTB, je zásadní následný proces řešení, který je na škole.

Pro efektivnější řešení situací jsme pro školy vytvořili podpůrné materiály a nabízíme i konzultace v průběhu samotného řešení.

I. Projekt by měl být zaměřen na prevenci/snížení kriminality či na zvyšování pocitu bezpečí v rámci daného tématu.

7. Jaké mechanismy z níže uvedených, přispívající k prevenci kriminality a/nebo ke snížení kriminality a zvyšování pocitu bezpečí jsou v rámci projektu aplikovány?

- ☐ Vytváření a udržování normativních překážek zabraňujících páčání trestné činnosti
- ☐ Snižování motivace k páčání trestné činnosti formou odstranění nebo omezení sociálních či individuálních příčin a procesů, které vedou ke kriminalitě (např.: sociální a finanční podpora pro znevýhodněné, sociálně slabé rodiny)
- ☒ **Odrazování případných pachatelů od páčání trestné činnosti prostřednictvím hrozby trestu**
- ☒ **Ochrana zranitelných cílů pomocí snižování příležitostí a ztížením páčání trestné činnosti (např.: umístování zámků a kamer)**
- ☒ **Snižování škodlivých dopadů trestné činnosti (např.: iniciativy na znovuzískání ukradeného zboží apod.)**
- ☐ Překažení trestné činnosti (např.: zvýšení policejních hlídek v rizikových oblastech)
- ☐ Snižování zisků z trestné činnosti (např.: restorativní programy)
- ☐ Paralyzace pachatelů tím, že je jim odepřena možnost dalšího páčání trestné činnosti (např.: uvěznění klíčových členů gangů atd.)
- ☐ Povzbuzování pachatelů k upuštění od dalšího páčání trestné činnosti, rehabilitace recidivistů tak, aby se navrátili zpět do běžného života (např.: rehabilitační programy ve věznicích)

Popište, jak byly výše uvedené mechanismy použity (**max. 300 slov**):

Díky tomu, že projekt „Nenech to být“ cílí nejen na samotné oběti šikany, ale službu může využít kdokoli, kdo o rizikovém chování ví (tedy spolužáci, kamarádi, rodiče), se samotné upozornění na situaci ve třídě dostane do potřebných rukou včas! K odhalení problému může dojít již v samotném počátku a nehrozí tak hlubší rozvoj situace, která má poté za následek větší stigmatizaci oběti.

S ohledem na vytvořené bezpečné a anonymní prostředí se oznamovatel nemusí bát žádné konfrontace s agresorem. Systém se záměrně nedotazuje na jméno oznamovatele, nýbrž je důležité jméno oběti. Tím je samotný oznamovatel chráněn.

Zároveň projekt NNTB slouží i jako preventivní nástroj šikany. Když si agresor uvědomí, jak je snadné na jeho chování upozornit. O to víc, pokud je tato možnost

využívána opakovaně a škola řeší situaci transparentně, aby jasně dávala najevo, že žádné agresivní chování nebude trpět. V souvislosti s tímto má každá škola vytvořený Krizový plán pro řešení rizikových situací ve škole, jehož součástí je i Sankční řád. Takže pachateli je známo, jaké důsledky může mít jeho chování.

II. Projekt by měl být průběžně hodnocen a měl by postupně dosáhnout většiny svých cílů. Více informací o evaluaci (dostupné pouze v AJ) [zde](#)

8. Proč projekt vznikl? Jaký(-é) problém(-y) měl vyřešit? Proběhla před zahájením projektu předběžná analýza stávajícího stavu? Kdo a jak ji provedl? Jaká data byla využita? Jakým způsobem tato analýza přispěla ke vzniku projektu? **(max. 150 slov)**

Dle průzkumu společnosti Scio se s fyzickým nebo psychickým ubližováním ve třídě setkává až 85 % žáků. Většina z těchto žáků je tzv. „mlčící většina“, která se obvykle drží stranou, v pozadí, ač o problému vědí. Nejčastějším motivem takového chování je strach, aby se sami nestali obětí. A právě v této pozici mlčící většiny byli i zakladatelé projektu „Nenech to být“ a přemýšleli, co by se dalo v takovém případě dělat. Jak bezpečně upozornit na to, co se ve třídě děje? Díky těmto úvahám a snaze využít cesty, která je pro mladou generaci naprosto běžnou součástí života – online prostředí – vznikl projekt „Nenech to být“.

Před zahájením projektu byla provedena analýza, zabývající se problematikou rizikového chování. Analýza byla vypracována zakladateli projektu ve spolupráci s PPP Brno, Linkou bezpečí a MŠMT.

9. Jaké byly hlavní cíle projektu? Pokud je to relevantní, uveďte, které z těchto cílů byly hlavní a které vedlejší. **(max. 150 slov)**

Cílem projektu je nabídnout pomocnou ruku nejen obětem šikany, ale všem oznamovatelům. Aby jim bylo umožněno dát o situaci vědět. Aby se mohli bezpečně ozvat a upozornit na to, co se v třídním kolektivu děje.

Bezpečí se snažíme zajistit právě anonymitou a prostřednictvím využití moderních technologií. Při doplňování informací není relevantní, zda upozornění píše oběť či někdo ze skupiny tzv. mlčící většiny.

Aby oznamovatel nemusel řešit morální dilema týkající se žalování, záměrně se při vyplnění formuláře nedotazujeme na jméno oznamovatele, ale na jméno ohroženého dítěte.

10. Byla do projektového řízení zapracována procesní evaluace – hodnocení postupů během projektu? Kdo tato hodnocení prováděl (interní/externí týmy) a s jakými výsledky? Jaká kritéria hodnocení byla formulována? V jaké fázi se projekt nachází nyní a jak byly hodnoceny jeho jednotlivé fáze? Byly na základě takového hodnocení provedeny nějaké změny? (**max. 300 slov**)

Na počátku jsme si vydefinovali tři základní body, které jsou velice důležité a stojí za tím, aby byl projekt úspěšný. Úzce souvisí s dopadem na cílovou skupinu a jejím celkovým vnímáním problematiky šikany. Tento proces zajišťoval interní tým v úzké spolupráci s odbornými garanty projektu, jimiž jsou okresní metodik prevence při PPP Brno - PhDr. Lenka Skácelová a pedagog, přední odborník na šikanu v ČR - PhDr. Michal Kolář a dále pak odborní pracovníci Linky bezpečí.

Klíčové problémy, proč je šikana ve školním prostředí tak rozšířená, jsou:

- strach jednotlivce oznámit šikanu
- neví, na koho se může obrátit
- aspekt žalování

To jsme vyřešili tím, že **upozornění na nevhodné či rizikové chování lze provést online prostřednictvím webové či mobilní aplikace**. Tím je zajištěna i naprostá anonymita oznamovatele. Zároveň je celý projekt napojený na konkrétní osobu ve škole, která je kompetentní k řešení (obvykle se jedná o školního metodika prevence, školního psychologa či vedení školy). A vzhledem k tomu, že aplikace se dotazuje na jméno oběti, nikoli jméno oznamovatele, je zabezpečena i jeho ochrana.

Se základním principem projektu vzniklo i riziko, zda nebudou školy zahlceny fiktivními upozorněními, vzhledem k tomu, jak snadné je samotné oznámení vytvořit. Avšak obavy se nenaplnily. V této oblasti se pohybujeme pod hranicí 10 %.

11. Bylo do projektového řízení zapracováno hodnocení výsledku¹ či dopadu²? Kdo toto hodnocení provedl (interní/externí tým), jaká data a metody byly využity a s jakým výsledkem? Jaká kritéria hodnocení byla formulována? (**max. 300 slov**)

Projekt „Nenech to být“ je nyní realizován na 1 956 školách. Za dobu jeho trvání, od roku 2017 bylo jeho prostřednictvím odesláno 10 100 upozornění.

Vzhledem k cílové skupině dětí a mladistvých se snažíme využívat ty kanály, které jsou pro ně přirozené a nejvíce je osloví. Navázali jsme spolupráci s

¹ Evaluace výsledku: Měří přímý účinek (tj. rozsah změn) projektu na cílovou skupinu, populaci nebo geografickou oblast. Informace získané při vyhodnocení výsledku určují, na jaké úrovni byly cíle dosaženy.

² Evaluace dopadů: Měří dlouhodobé účinky projektu na cílovou skupinu a nepřímé účinky na širší komunitu. Informace získané z posouzení dopadů určují, na jaké úrovni byly dosaženy hlavní cíle projektu.

influencery a tím se povědomí o projektu a následně i celkový dopad na cílovou skupinu mnohonásobně zvýšil.

Projekt dává prostor a možnost upozornit na rizikové chování ve třídě i žákům, kteří by se veřejně nikdy neozvali. V tomto vidíme jeho velký přínos. Projekt nabízí stejné možnosti všem osobám.

Vyhodnocování aktivit provádí interní tým.

III. Projekt by měl být (v rámci možností) inovativní a využívat nové metody a přístupy.

12. V čem jsou metody a postupy projektu inovativní? (max. 150 slov)

Unikátní na projektu je, že se jedná se o počín od žáků pro žáky. Samotní tvůrci se v roli mlčící většiny setkávali se šikanou již na základní škole. Avšak báli se ozvat. Proto vznikla myšlenka, že kdyby bylo možné upozornit na dění ve třídě nějak bezpečně, mohlo by se mnoha situacím zabránit již v samotném zárodku.

Projekt je vymyšlený tak, aby uživatelské prostředí bylo blízké cílové skupině – žákům a studentům základních a středních škol.

Zvolili jsme proto formu webové platformy a mobilní aplikace, která je pro uživatele přívětivá. Využívání online prostředí je pro mladou generaci běžnou součástí každého dne. Navíc tato forma umožňuje předávat informace ihned. Pro uživatele je bezpečná i z pohledu zajištění anonymity.

Využíváme úzkou spolupráci s influencery na sociálních sítích, kteří jsou pro mladou generaci vzorem. Vytváříme společně kampaně, které mají široký dopad.

IV. Projekt by měl (v rámci možností) podporovat partnerskou spolupráci mezi relevantními subjekty.

13. Kteří partneři se podíleli na realizaci projektu a v čem spočívala jejich činnost? (max. 200 slov)

Na přípravě a realizaci projektu se podílela částečně i Pedagogicko-psychologická poradna Brno a Linka bezpečí. S těmito dvěma partnery jsme konzultovali cíle a podobu projektu „Nenech to být“ **po odborné stránce**. Analyzovali jsme, zda tato myšlenka v praxi vůbec může fungovat. Jaká jsou rizika a přínosy pro samotné školy a potažmo cílovou skupinu žáků, rodičů a pedagogů.

MŠMT následně projektu poskytlo záštitu, abychom mohli spustit pilotní projekt.

V. Projekt by měl být přenositelný do dalších regionů či členských států EU.

14. Jak je projekt financován a kým? (max. 150 slov)

Projekt je aktuálně financován za pomoci dárců a dotací od krajů a měst.

15. Jaké byly náklady projektu ve smyslu finančním, materiálovém a lidských zdrojů? (max. 150 slov)

Počáteční náklady na vývoj celé platformy se pohybovaly okolo jednoho milionu korun. Aktuální roční náklady zahrnují převážně plat odborného pracovníka a propagaci projektu.

16. Byla provedena analýza nákladů a výnosů? Pokud ano, popište ji (uveďte, jak a kým byla provedena, jaké byly její výsledky apod.). (max. 150 slov)

V roce 2020 byla na základě účetní závěrky provedena valnou hromadou analýza nákladů a výnosů. Na základě této analýzy bylo změněno financování projektu, z financování skrze prodej prémiové verze produktu, na financování skrze dárce a dotace. Zároveň se změnila entita projektu „Nenech to být“ na Nadační fond.

17. Je potřeba projekt nějak upravit, aby bylo možné jeho úspěšné přenesení do dalšího regionu či členského státu EU?

V současné době je projekt „Nenech to být“ již přenesen do těchto zahraničních zemí: Slovensko, Polsko, Jihoafrická republika, Keňa, Mexiko, Brazílie, Kolumbie a USA.

18. Má realizace projektu v jiném regionu či členském státě EU smysl? Uveďte důvody.

Ano, z našeho pohledu je tematické zaměření projektu přenositelné do kteréhokoli státu. Problematika šikany, i obecně jiných forem rizikového chování, je palčivá v jakémkoli kolektivu.

Uveďte krátký popis projektu (abstrakt) (max. 150 slov)

„Nenech to být“ je projekt, který je založený na efektu peer prvku. Funguje na principu on-line schránky důvěry, pomocí které mohou děti i rodiče anonymně upozornit na problematické vztahy v třídním kolektivu. Umožňuje rychlou a anonymní komunikaci mezi žáky, učiteli a rodiči ohledně problémů ve školním

prostředí. K oznámení využívá webovou platformu nebo mobilní aplikaci, která je uživatelsky velice jednoduchá.

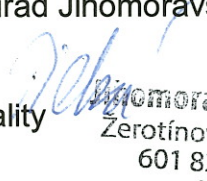
Aplikace dovoluje žákům anonymně a pomocí jednoduchého formuláře upozornit na to, kdo se ve škole necítí dobře. Základem je vyplnění jména ohroženého dítěte (oběti) a doplnění názvu školy a třídy, do níž chodí. Lze připsat i podrobnější informace, pokud oznamovatel chce.

Upozornění poté putuje do rukou metodika prevence, výchovného poradce či školního psychologa v závislosti na tom, koho škola při registraci určila. Poté, na základě informací z upozornění, může škola žákovi pomoci.

Školám, zapojeným do projektu NNTB, poskytujeme i podpůrné materiály, aby se mohli v situaci snáze zorientovat a nastolit co nejefektivnější řešení. V průběhu se na nás mohou obrátit i s prosbou o konzultaci.

Za Jihomoravský kraj/Krajský úřad Jihomoravského kraje překládá:

Mgr. Pavla Tichá
koordinátorka prevence kriminality

Jihomoravský kraj
Žerotínovo nám. 3
601 82 Brno
-29-

V Brně dne 3.8.2021